Tadqiqot.uz

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR:

DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022

2022

SENTYABR

№44

Toshkent shahar, Amir Temur ko'chasi, pr.1, 2-uy.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

www.taqiqot.uz
www.conferences.uz

CONFERENCES.UZ

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 2-ҚИСМ

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ КОНФЕРЕНЦИЙ: ЧАСТЬ-2

NATIONAL RESEARCHES OF UZBEKISTAN: CONFERENCES SERIES: PART-2

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 44-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 сентябрь 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши
Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидаги изланишлар
Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви
Доцент Шакирова Шохида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6.Журналистика
Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт
PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт
Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш
Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари
Доцент Сохадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари
Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар
Phd доцент Қаххоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси
© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ФАЛСАФА ВА ҲАЁТ СОҲАСИДАГИ ҚАРАШЛАР

1. Мадумарова Шохсанам Мухторали қизи
ФАЛСАФИЙ КОМПАРАТИВИСТИКА ВА МАДАНИЯТЛАРАРО ФАЛСАФА КОНТЕКСТИДА МАДАНИЯТЛАРАРО МУЛОҚОТ ФЕНОМЕНИ 7

ФАЛСАФА ВА ҲАЁТ СОҲАСИДАГИ ҚАРАШЛАР

ФАЛСАФИЙ КОМПАРАТИВИСТИКА ВА МАДАНИЯТЛАРАРО ФАЛСАФА КОНТЕКСТИДА МАДАНИЯТЛАРАРО МУЛОҚОТ ФЕНОМЕНИ

Мадумарова Шохсанам Мухторали қизи
ИИВ 1-сонли Тошкент академик лицейи
бош ўқитувчиси
sh.madumarova@bk.ru

АННОТАЦИЯ: Мазкур мақолада фалсафий компаративистика ва маданиятлараро фалсафада маданиятлараро мулоқот феноменига эътибор қаратилган. Муаллиф шуни таъкидлайдики, қиёсий фалсафада маданиятлар мулоқоти уларнинг синтези билан чекланиб қолади, маданиятлараро фалсафада эса турли маданиятлар мулоқоти, яъни диалоги полилоггача кенгаяди ва бу ушбу икки йўналишларнинг сифатий фарқини белгилаб беради.

КАЛИТ СЎЗЛАР: маданиятлараро мулоқот, диалог, полилог, маданият, фалсафий компаративистика, маданиятлараро фалсафа.

Замонавий фалсафа фанида фалсафий компаративистика ва маданиятлараро фалсафа каби йўналишлар бугунги глобализацион ўзгаришлар ва цивилизациялараро зиддиятлар контекстида ўта долзарб аҳамиятга эга. Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, мазкур муаммоларни ҳал қилиш учун ҳамда глобал тараққиётнинг келажакдаги йўналишини белгилаб олиш мақсадида конструктив ёндашув, маданиятлар мулоқоти зарур. Фалсафий компаративистика, умуман олганда, бошқа фалсафа фанлари аввал махсус эътибор қаратмаган муаммолар билан шуғулланади [1, 11], яъни – Шарқ ва Ғарб маданиятларнинг қиёсий таҳлили. Компаративистиканинг асосчиларидан бири бўлган П.Т.Раджу мазкур фаннинг доираси жуда кенглигини, яъни «қиёсий фалсафа амалиётда умумжаҳон тарих ва универсумга қаратилганлигини» [2, 283] алоҳида таъкидлаб ўтган. Шу билан бирга, компаративистика бошқа турли ижтимоий-гуманитар фанлардаги тадқиқотларни ҳам ўз ичига қамраб олади, чунки маданиятларни комплекс, фанлараро ёндашувсиз ўрганиш мумкин эмас. Ушбу ёндашув маданиятлараро мулоқот феноменини кўриб чиқишда ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Фалсафий компаративистиканинг асосий мақсади маданиятлар мулоқоти, диалогини шакллантириш, Шарқ ва Ғарбни яқинлаштириш ва уларнинг ижобий ўзаро таъсири учун қулай шароитларни яратишдан иборат. Бундан ташқари, қиёсий фалсафа маданиятлар синтезига ҳам қаратилган. Лекин ушбу синтезда муайян маданиятнинг устунлиги эмас, турли маданиятларнинг биргаликда ривожи амалга ошиши муҳим [2, 288]. «Шарқ-Ғарб» дихотомиясини бартараф этиш учун «умумжаҳон синтетик фалсафа» ғояси таклиф этилган эди. [3, 155]. Аммо мазкур контекстда «Шарқ маданиятларини Ғарбий кўринишга келтириш ва аксинча, Ғарб маданиятларнии Шарқий кўринишга келтиришга уринишлар кузатилган эди»

[4, 283] ва бунинг ўзи маданиятлар мулоқоти имкониятларини торайишига олиб келди. Ушбу масалани бартараф этиш учун А.Чакрабарти ва Р.Веберлар «чегараланмаган қиёсий фалсафа» лойиҳасини таклиф этишган ва маданиятларнинг синтези бўлмаса, уларнинг ўзаро таъсири учун йўлларни очиш кераклигини таъкидлашган [5, 1]. Мазкур асосда компаративистика доирасида маданиятлараро мулоқотга марказлашган янги йўналиш – маданиятлараро фалсафа вужудга келган.

Маданиятлараро фалсафа 20 асрнинг охирида шаклланиб, унинг асосчилари Р.А.Малл, Р.Форнет-Бетанкур, Х.Киммерле ва Ф.М.Виммер каби файласуфлар ҳисобланади. Фалсафий компаративистикадан маданиятлараро фалсафа шу билан фарқланадики, у «маданиятлар синтези» ғоясидан воз кечиб, маданиятлар тенглигини тан олишга чақиради. Маданиятлараро фалсафанинг базавий тамойили – «бир хилликсиз ягоналик» [6, 9]. Унда «маданиятлараро коммуникация» ва «маданиятлараро мулоқот, диалог» тушунчалари

фарқланади. Маданиятлараро коммуникация жараёнида фақат ўзаро алмашинув бўлади, маданиятлараро мулоқот, диалогда эса маданиятлар ўртасида ўзаро алмашинув, ўзаро таъсир ҳамда турли зиддиятларни бартараф этиш йўллари белгиналади [4, 285]. Бундан ташқари, маданиятлараро фалсафада маданиятлар диалоги тушунчаси полилог даражасигача кенгаяди [7, 15]. Бу эса фақат маданиятлараро фалсафага хосдир. Шунинг учун ҳам айтиш мумкинки, маданиятлараро фалсафада фалсафий компаративистикадан сифатий фарқи катта, чунки айнан унда маданиятларнинг турли хиллиги, ўзлиги сақланиб, биргаликда тараққиёт истиқболлари маданиятлар синтезисиз кўриб чиқилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Каримов Р., Рузматова Г. Фалсафий компаративистика. – Тошкент: Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2020й.
2. Raju P.T. Introduction to Comparative Philosophy. – Lincoln: University of Nebraska Press, 1962. – 364 p.
3. Степанянц М.Т. От европоцентризма к межкультурной философии // Вопросы философии. – 2015. - №10. – Б.150-162.
4. Бекбаев Р.Р. Философская компаративистика и межкультурная философия: от синтеза к многообразию // ЎзА Илм-фан бўлими (электрон журнал). – 2022. – Май ойи сони. – Б.282-287.
5. Chakrabarti A., Weber R. Comparative Philosophy Without Borders. – New York: Bloomsbury, 2016.
6. Mall R.A. Intercultural Philosophy. – Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2000.
7. Wimmer F.M. Essays on Intercultural Philosophy. – Chennai-Madras: Satya Nilayam, 2002.

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДКИКОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 2-ҚИСМ

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.09.2022

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000